

مجموعه آثار

۲۸-۲۱

مبای‌ی اسلام و فلسفه احکام

به ضمیمه

- برنامه انقلاب اسلامی • پایه‌های اخلاقی برای جنبش اسلامی • نظریه اخلاق اسلامی • اول اخلاق ما، بعد تمدن آنها • عبودیت فکری • مدلول فداکاری حسین (ع) • اسلام و جاهلیت

تألیف

ابوالاعلی مودودی

ترجمه

سید غلامرضا سعیدی

به کوشش و مقدمه:

سید هادی خسروشاهی

سرشناسه: مودودی، ابوالاعلیٰ، ۱۹۰۳-۱۹۷۹ م. Maudoodi, Syed Abul Ala

عنوان قراردادی: مبادی الاسلام، فارسی

عنوان و نام پدیدآور: مبادی اسلام و فلسفه احکام / تألیف ابوالاعلیٰ مودودی؛ ترجمه سید غلامرضا سعیدی

به کوشش سید هادی خسروشاهی

مشخصات نشر: قم: کلبه شروق، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۳۷۶ ص.

شابک: ۱۲۰۰۰۰ ریال: ۴-۳۹-۷۲۵۵-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: اسلام

شناسه افزوده: سعیدی، سید غلامرضا، ۱۲۷۴-۱۳۶۷. مترجم

شناسه افزوده: خسروشاهی، سید هادی، ۱۱۳۱۷-

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۲۰۴۱ م ۸ / BP ۱۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۹۹۶۴۹

این کتاب با حمایت معاونت فرهنگی وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است

مبادی اسلام و فلسفه احکام

به ضمیمه کتب دیگر

تألیف: ابوالاعلیٰ مودودی

مترجم: سید غلامرضا سعیدی

به کوشش: سید هادی خسروشاهی

ناشر: کلبه شروق

سال و نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپخانه: علوی

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: 978-964-7255-39-4

مرکز پخش: قم، ابتدای خیابان صفائیه، پلاک ۵۹۲، فروشگاه کتاب کلبه شروق

تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۸۱۴۴

فهرست مندرجات

کتاب اول

۲۱- مبانی اسلام و فلسفه احکام..... ۲۱

مقدمه مترجم..... ۲۳

فصل اول: اسلام..... ۲۷

چرا دین اسلام به این اسم نامیده شده است..... ۲۷

معنی کلمه اسلام..... ۲۷

حقیقت اسلام..... ۲۸

حقیقت کفر..... ۳۰

ضررهای کفر و عواقب زشت آن..... ۳۱

فواید اسلام..... ۳۵

فصل دوم: ایمان و اطاعت..... ۴۱

احتیاج انسان به علم و یقین برای اطاعت..... ۴۱

معنی ایمان..... ۴۳

وسیله تحصیل علم و یقین..... ۴۴

ایمان به غیب..... ۴۶

این است ایمان به غیب..... ۴۷

فصل سوم: نبوت..... ۴۹

حقیقت نبوت..... ۴۹

شناخت پیامبر..... ۵۲

اطاعت از پیامبر..... ۵۳

نیاز انسان به ایمان نسبت به پیامبران..... ۵۵

خلاصه تاریخ نبوت..... ۵۷

۶۲	نگاهی به عصر نبوت
۶۴	نبوت محمد ۹
۷۲	ختم نبوت
۷۲	دلایل ختم نبوت
۷۵	فصل چهارم: ایمان به تفصیل
۷۷	معنی جمله لا اله الا الله
۷۷	حقیقت لا اله الا الله
۸۳	تأثیر عقیده به توحید در زندگانی انسان
۸۷	ایمان به فرشتگان خدا
۸۹	ایمان به کتاب‌های خدا
۹۳	ایمان به پیامبران خدا
۹۵	ایمان به روز جزا
۹۵	احتیاج به ایمان به روز جزا
۹۸	راستی و درستی عقیده به انبیا
۱۰۲	کلمه طویه
۱۰۳	فصل پنجم: عبادات
۱۰۴	معنای عبادت
۱۰۵	نماز
۱۰۸	روزه
۱۱۰	زکات
۱۱۲	حج
۱۱۵	حمایت از اسلام
۱۱۹	فصل ششم: دین و شریعت
۱۱۹	تفاوت بین دین و شریعت
۱۱۹	وسایل شناخت احکام شریعت
۱۲۱	فقه
۱۲۳	تصوف

۱۲۷.....	فصل هفتم: احکام شریعت
۱۲۷.....	مبایدهای شریعت
۱۳۰.....	حقوق و اقسام چهارگانه آن
۱۳۰.....	حقوق خدا
۱۳۴.....	حقوق شخصی
۱۳۶.....	حقوق بندگان خدا
۱۴۳.....	حقوق سایر مخلوقات
۱۴۴.....	شریعت جهانی دائم

کتاب دوم

۱۴۷.....	۲۲- برنامه انقلاب اسلامی
۱۴۹.....	مقدمه مترجم
۱۵۳.....	برنامه انقلاب اسلامی
۱۵۴.....	ارتقای طبیعی برای نظام حکومت
۱۵۵.....	حکومت فکری
۱۵۹.....	خلافت الهی
۱۶۳.....	راه انقلاب اسلامی
۱۶۵.....	آرزوهای شیرین
۱۷۳.....	برنامه ویژه برای جنبش اسلامی

۲۳- کتاب سوم

۱۹۵.....	پایه‌های اخلاقی برای جنبش اسلامی
۱۹۷.....	پایه‌های اخلاقی برای جنبش اسلامی
۱۹۸.....	اهمیت و ارزش رهبری و پیشوایی
۲۰۱.....	هدف دین حقیقی
۲۰۴.....	سنت و قانون الهی درباره رهبری و پیشوایی
۲۰۷.....	اخلاق، مناط ترقی و انحطاط انسان
۲۰۸.....	اخلاق انسانی
۲۱۰.....	اخلاق اسلامی
۲۱۵.....	قانون الهی درباره رهبری و پیشوایی
۲۱۷.....	تفاوت اخلاق انسانی با اخلاق اسلامی
۲۲۵.....	مراتب اخلاق اسلامی

ایمان ۲۲۶

کتاب چهارم

۲۴- نظریه اخلاق اسلامی ۲۳۱

نظریه اخلاق اسلامی ۲۳۳

عقاید باطل ۲۴۱

نیروی اخلاقی و معنوی ۲۴۵

گرایش‌های اخلاقی ۲۴۹

پرسش اساسی در فلسفه اخلاق ۲۵۲

هرج و مرج در اخلاق ۲۵۷

فراگیری اخلاق اسلامی ۲۶۵

کتاب پنجم

۲۵- اول اخلاق ما بعد تمدن آنها ۲۷۷

مقدمه ۲۷۹

ثبات اخلاق و قانون فضیلت ۲۸۱

کتاب ششم

۲۶- عبودیت فکری ۲۹۹

عبودیت فکری ۳۰۱

سبب عبودیت و عوامل تاریخی آن ۳۰۴

پیدایش فلسفه و علوم غربی ۳۰۶

کتاب هفتم

۲۷- مدلول فداکاری حسین ۳۱۱

مدلول فداکاری حسین ۳۱۳

تغییر در قانون اساسی ۳۱۴

نقطه انحراف ۳۱۵

آغاز ملوکیت ۳۱۵

بی‌توجهی به تعهدات اخلاقی، امر به معروف و نهی از منکر ۳۱۶

اصول و ارکان قانون اساسی اسلام ۳۱۷

انتخاب آزاد ۳۱۷

سیستم مشورتی.....	۳۱۸
آزادی عقیده.....	۳۱۹
حس مسؤولیت نسبت به خدا و خلق.....	۳۲۰
بیت‌المال امانت بود.....	۳۲۱
نقش قانون.....	۳۲۳
برابری کامل در حقوق و مقام.....	۳۲۴
اخلاق حسین (ع) به عنوان یک انسان مؤمن.....	۳۲۴

۲۸- کتاب هشتم

اسلام و جاهلیت.....	۳۲۷
مسایل اساسی زندگی.....	۳۲۹
جاهلیت محض.....	۳۳۱
شرک.....	۳۳۵
رهبانیت.....	۳۴۱
وحدت وجود.....	۳۴۴
اسلام.....	۳۴۶
نظریه پیامبران درباره جهان و انسان.....	۳۴۹
نظریه اسلام در میزان انتقاد.....	۳۵۱
فهرست‌ها (اعلام، اماکن، کتب).....	۳۵۷
.....	۳۶۹

پیشگفتار

نگاهی به: زندگی دینی، سیاسی و اجتماعی مودودی

عصر ما که قرن بیداری اسلامی و خیزش مسلمانان جهان به شمار می رود، با تغییر و تحولات اساسی و چشم گیر در میان ملت ها و جوامع اسلامی همراه بوده است. این بیداری و حرکت نه تنها در کشورهای عربی - اسلامی، بلکه در کشورهای اسلامی غیر عربی هم با شور و شوق و نشاط بیشتری دنبال شده است. و بی تردید این بیداری و حرکت ملت های مسلمان، در سایه بیدارگری ها و تلاش های بی وقفه اندیشمندان و دانشمندان مسلمانی بوده است که با دعوت مردم به بازگشت به اصل و اساس اسلام راستین و حذف بدعت های راه یافته در آن همراه بوده است.

یکی از اندیشمندان مسلمانی که در این راه به فعالیت های پرثمر و خستگی ناپذیری پرداخته و حتی تا مرحله اعدام پیش رفته، سید ابوالاعلی مودودی است. او یکی از متفکران و پرچم داران جنبش تجدید بیداری اسلامی در دنیای معاصر می باشد.

سید ابوالاعلی مودودی (۱۹۰۳ - ۱۹۷۹ م - ۱۲۸۲ - ۱۳۵۸ ق) در واقع از متفکران و اندیشمندان به نام و پرآوازه معاصر جهان اسلام بود که اسلام گرایان در مبارزه با ملی گرایی کور و نفوذ غرب صلیبی در جهان اسلام و کشورهای اسلامی و مقابله با رهبران تحجر گرای دنیای اسلام و... از اندیشه های او رهنمود گرفته اند. مودودی با به چالش کشیدن رهبران به ظاهر اسلامی برخی از کشورها که بر مبنای روش های غربی با گرایش ناسیونالیستی شکل گرفته بود، آنان را - که به نظر او غرب زده بودند - مورد انتقاد قرار می داد و حکومت های کشورهای مزبور را، حکومت اسلامی واقعی نمی شناخت و پیوسته برای تشکیل یک حکومت اسلامی راستین تلاش می کرد و در این راستا ابتدا در سال ۱۹۳۸ م / ۱۳۵۷ ق سازمان

یا مؤسسه «دارالسلام» و سپس در سال ۱۹۴۱ م/ ۱۳۶۰ ق «جماعت اسلامی» را در پاکستان در همین رابطه تأسیس نمود.

نسب و دودمان

نسب سید ابوالاعلی مودودی بعد از ۳۸ نسل و از طریق امام ابوالحسن علی النقی، امام هادی علیه السلام به حضرت امام حسین علیه السلام می‌رسد.^۱

ابوالاعلی مودودی در منطقه اورنگ آباد واقع در نزدیکی ولایت حیدرآباد کن - هند در سال ۱۹۰۳ م در خانواده‌ای مذهبی و مشهور به علم و تقوی، چشم به جهان گشود. او خود در شرح حالش می‌گوید: «من در خانواده‌ای به دنیا آمدم که به مدت ۱۳ قرن برنامه هدایت و فقر دینی در آن حاکم بود. تیره‌ای از خاندان و اولاد پیامبر صلی الله علیه و آله که در قرن سوم هجری به محلی به نام «جماعت» در نزدیکی هرات وارد شد. بزرگ این خاندان ابوالاحمد ابدال چشتی به سال ۱۳۵۸ ه از فرزندال حسن مثنی فرزند امام حسن^۲ است که صوفیان چشتیه از دودمان او می‌باشند. و قطب الدین چشتی رحمته الله علیه بر شاخه اعلای تمام سلسله‌های چشتیه هند و جد اعلای مودودیه به شمار می‌رود».^۳

در عرصه مطبوعات و سیاست

از اتفاقات مهم زندگی مودودی فوت پدرش بود. فوت پدر گرچه او را تنها و بی‌پناه ساخت ولی عزم آهنین او را دو چندان نمود و بیش از پیش بر اراده و تصمیم او افزود. مودودی در پس از فوت پدر، دریافت که اکنون باید به تنهایی و بآبی کسی، هزینه زندگی خود را تأمین نماید. او رنج و مشقت زیادی را متحمل می‌شد و در واقع ناامید و خسته و کوفته! برای تأمین معاش از این شهر به آن شهر، از آن شهر به این شهر! سفر می‌کرد تا هزینه معاش درویشی خود را تأمین کند.

۱. چشتی مودودی، زندگی‌نامه مودودی، مهشد، چاپخانه خراسان، ۱۴۰۳ ق - ۱۳۶۱ ش.

۲. خلیل احمد حامدی، امام ابوالاعلی مودودی، چاپ لاهور، ص ۱ و ۲.

۳. همان، ص ۳ و ۴.

مودودی پس از ترجمه کتاب «المرأة الجديدة» از عربی به اردو در ۱۴ سالگی در سال ۱۹۱۸ م همراه برادرش ابوالخیر که مدیریت روزنامه «مدینه» در شهر بسجنور را به عهده داشت، به دنیای روزنامه نگاری وارد شد و پس از دو ماه کار در روزنامه مزبور که همزمان با اوج حرکت های سیاسی در هند بود، او در هر حرکت و نهضتی که بر ضد انگلیس صورت می گرفت، برای آزادی هندوستان فعالیت می کرد و در آن زمان بود که مودودی با عده ای از هم فکران خود انجمن «کمک به زندانیان» را ایجاد کردند. هم چنین با مجله هفتگی «تاج» در شهر جیلپور، همکاری کرد، ولی این امر چند ماهی بیش، دوام نیاورد.

مودودی همزمان با آغاز نهضت سیاسی و ضد استعماری در هند با علاقه ای آتشین و با نوشته های خود، احساسات مردم را تحریک و شعله ور می ساخت و در واقع او در اوج گیری این نهضت سهم به سزایی داشت و آنگاه از درآمد مطبوعاتی خود «صندوق اعانه جریده» را تقویت می کرد و دو کتاب «نشانیات التبشیریة فی ترکیا» و «حجاز الیونانیین فی سمرنا» را به رشته تحریر درآورد.

مودودی سپس وارد دهلی شد و از هنر مدیه و جدید بازدید به عمل آورد و با دو تن از علمای برجسته هند به نام: «کفایت الله مفتی الدیار و شیخ احمد سعید»، مشهور به «سحبان الهند» که از مها تما گاندی (رهبر هند) تبعیت می کردند، آشنا شد. در سال ۱۹۲۰ م از طرف علمای هند به مدیر مسئولی روزنامه «مسلم لیک» انتخاب شد و تا پایان عمر این روزنامه، نیز - تا سال ۱۹۲۳ م - مدیریتش ادامه داشت. در سال ۱۹۲۴ م با مولانا محمد علی جوهر (رهبر جنبش خلافت) آشنا شد و از طرف جمعیت علمای هند از اوایل سال ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۸ م به تنهایی مسئولیت آن را به عهده گرفت و این روزنامه نقش مهمی در هدایت مردم هند داشت.^۱

مودودی پس از فروپاشی امپراطوری عثمانی و پس از جنگ جهانی اول در سال ۱۹۲۴ م نسبت به ناسیونالیسم و ملی گرایی که به اعتقاد او باعث گمراهی ترک ها و مصری ها شده بود، به شدت بدبین بود، و به همین دلیل با جمعیت علمای هند که در جهت مبارزه با انگلیس

۱. گیلانی، سعید اسعد، صص ۶۰ و ۶۱.

حرکت می‌کردند، دست همکاری داد.

مودودی در سال ۱۹۲۸ م با تألیف کتاب «الجهاد»، خود را نجات یافته از سردرگمی تلقی کرده می‌گوید: «... برایم روشن شد که حکومت اسلامی به خاطر تأکید آن بر عدل و قسط، امانت و صدق، عنایت به فقرا و ضعفا، توجه به ادارات مدنی و نظامی و... هدایت و دعوت به سوی حق و حکومت عقیدتی است و خداوند جهاد را بر مؤمنین برای غلبه اسلام بر کفر، واجب گردانیده است.»

همو می‌نویسد: «... کتاب جهاد در اسلام بیش از هر کسی در من اثر گذاشت. هنگامی که نوشتن آن را آغاز کردم یک شخص متعصب قومی بودم، ولی پس از آن این نکته، تبدیل بر حمیت اسلام شدم و اسلام و روش زندگی را شناختم.»^۱

آثار قلمی مودودی

سید ابوالاعلی مودودی در راستای اهداف اجتماعی خود آثار قلمی زیادی در زمینه‌های، فکری، فرهنگی و سیاسی از خود به جای گذاشته است که ما به برخی از اسامی آنها اشاره می‌نماییم.

۱. یکی از آثار قلمی مولانا مودودی کتاب «الجهاد» می‌باشد. انگیزه تألیف آن کتاب این بود که مرحوم محمد علی جوهر - که پس از فوت در قدس به خاک سپرده شد - در یکی از اجتماعات بزرگ شهر دهلی به صراحت اعلام نمود که «ای کاش مسلمانی پیدامی شد و همه افتراها و تهمت‌هایی را که هندی‌ها در مورد جهاد تحویل اسلام می‌کنند، نقش بر آب می‌ساخت.»

اتفاقاً یکی از شنوندگان این سخنرانی، ابوالاعلی مودودی بیست و سه ساله بود. او با شنیدن این سخنرانی تصمیم گرفت این کار را انجام دهد. در این راستا تاریخ جنگ‌های تمام قبایل گذشته و معاصر را بررسی کرد و در این رابطه مقالاتی در روزنامه «الجمعیة» نوشت و بر استحکام بخشیدن به باورهای مسلمانان درباره جهاد افزود و افتراهای واهی و بی‌اساس

۱. خلیل احمد حامدی، امام مودودی، ج لاهور، ج ۱۹۸۳ م ص ۱۷ و ۱۸.

را خاموش ساخت و سپس این مقالات - که مشتمل بر پانصد صفحه بزرگ بود - به صورت کتاب درآمد و اسمش را «الجهاد فی الاسلام» گذاشت.^۱

۲. مودودی به تنهایی مجله «ترجمان القرآن» را منتشر می ساخت که گستره توزیع این مجله در مراحل نخست، هزاران نسخه فقط در شبه قاره هند با هدف اعتلا بخشیدن به دین خدا و دعوت به سوی جهاد در راه خدا و پاک سازی افکار جدید بر اساس اصول قرآن بود.
۳. کتاب دیگری که از مودودی به یادگار مانده، به نام «مبایده الاسلام» است که این اثر به سی زبان مختلف جهان ترجمه شده و عده زیادی از مردم با مطالعه آن، راه واقعی اسلام را دریافتند. و در واقع این کتاب در بعضی از جوامع، تحولی ایجاد کرد که به نوشته احمد حامدی، «این کتاب هنگامه ای به پا کرد».^۲

۴. کتاب دیگر ایشان «شریعت آزادگان تا شریعت بردگان» می باشد که در آن کتاب به صراحت اعلام می کند و می نویسد: «اسلام به ناتوانان و ضعیف نفسان احتیاجی ندارد، اسلام نیازمند شجاعان و دلیران است».^۳
۵. تفسیر «تفهیم القرآن» در شش جلد، توسط عموم و بر مبنای اندیشه های سیاسی در اسلام نوشته شده و منتشر گردید.^۴

علاوه بر این ها، وی ده ها کتاب و رساله در زمینه های مختلف دیگر نیز تألیف و منتشر ساخته که بعضی از آن ها توسط استاد سید غلامرضا سعیدی و اینجانب به فارسی هم ترجمه و منتشر شده است.

فعالیت های اجتماعی و سیاسی

از جمله آثار اجتماعی - سیاسی مولانا مودودی که در جهان تأثیر به سزایی داشته و ماندگار بوده، تأسیس «جماعت اسلامی» است که در ۲۴ آگوست ۱۹۴۱ م با هدف «اعلا

۱. خلیل احمد حامدی، امام ابوالاعلی مودودی، ص ۱۹ و ۲۰.

۲. امام مودودی، ص ۳۵ (ترجمه فارسی این کتاب در آغاز این مجموعه آمده است).

۳. خلیل احمد حامدی، زندگی امام، ص ۳۹.

۴. رزم آراء مرتضی، قرآن پژوهان جهان، سید ابوالاعلی مودودی، مجله گلستان، ش ۱۱۹ - ۱۳۸۱، ص ۱۶.

کلمه خدا» به وجود آمد.

هم چنین در تأسیس پاکستان در سال ۱۹۴۷ م پس از زجر و شکنجه دویست ساله مردم از سوی انگلیس می باشد مودودی نقش خاصی به عهده داشت. مودودی در راستای تأسیس دولت اسلامی، دو سخنرانی پرشور و پشت سر هم و در عین حال حماسی تحت عنوان «قانون اسلامی و راه اجرای آن در پاکستان» که اکثریت قاطع رجال قانونی از او حمایت می کردند، ایراد نمود، ولی حکومت وقت با اتهامی دروغین او را در سال ۱۹۴۸ م دستگیر و بیست ماه زندانی کرد ولی او پس از آزادی، فعالیت های خود را ادامه داد و پس از قیام مسلمانان بر ضد قادیانی ها و شهید شدن عده ای از مسلمانان و همزمان با انتشار رساله مودودی تحت عنوان «مسأله قادیانگری»، او به همراه عده ای از مسلمانان دستگیر شد و در دادگاه نظامی محکوم به اعدام گردید.

خلیل احمد حیدری می نویسد: «جلاد حکم اعدام را به امام مودودی عرضه نمود و گفت: «ای فاضل! می توانی ر این هفته درخواست عفو خود را تقدیم داری!» چهره او دگرگون شد و صورتش چون پارچه آتش، گلگون گشت و با لحن تنیدی گفت: «من از هیچ کس طالب عفو نیستم، زیرا حکم مرگ و زندگانی سوی خداوند فرود می آید، اگر آسمان حکم مرگ را صادر کند، احدی نخواهد توانست از مرگ نجات دهد و اگر آسمان حکم مرگ را فرود نفرستده باشد، هیچ کس حتی به اندازه یک مو نخواهد توانست به من زبانی برساند». سپس خطاب به دوستان خود در دادگاه گفت: «نه پدرم، نه مادرم، نه همسرم و نه اولادم و... نباید درخواست عفو مرا به دادگاه تقدیم دارند»^۱

... مشیت الهی هم این بود که با تشکیل دادگاه تجدیدنظر، مودودی طی حکمی به حبس ابد - که در آن هنگام بیست و یک سال داشت - محکوم شد، ولی پس از یک سال و سه ماه، حکومت جدیدی روی کار آمد و در اثر تظاهرات و اعتراض مردم به قضاوت و حکومت نسبت به این حکم، او آزاد شد.

مودودی بار دیگر در زمان ایوب خان در سال ۱۹۵۷ م بر سر مسأله تظاهرات سراسری

۱. امام مودودی، ص ۹۸ و ۹۹.

در عید فطر بازداشت شد، اما با گذشت چند ماه، کاخ حکمروایی ایوب خان نیز فرو ریخت و او دوباره آزاد گشت.

مودودی مبارزه‌ها و نبردهای گوناگونی داشت. او در برابر دشمنان مختلف اسلام مبارزه می‌کرد، بر ضد کمونیسم و سایر افکار الحادی، قادیانی‌گری، منکران سنت، فرنگی مآبان، بدعت‌گذاران و معامله‌گران حرفه‌ای دین قیام کرد و پیروز شد.

مودودی، عمری طولانی در تلاش و کوشش بود و سرانجام در روز ۲۳ دسامبر ۱۹۸۹ م رخت از جهان بریست و به دیار باقی شتافت^۱

امام خمینی (ره) پیام تسلیتی به همین مناسبت فرستاد:^۲

«با درگذشت مولانا مودودی، امت اسلام از یک روحانی و عالم ممتاز و متفکری که مایه افتخار بود، محروم شد. مولانا مودودی برای اهداف اسلامی و برای مسلمانان سراسر جهان خدمات بسیار ارزنده‌ای انجام داد.

او نه تنها برای مسلمانان بلکه برای تمام مسلمانان جهان یک رهبر عظیم دینی بود. فکر اسلامی ایشان نهضت انقلاب اسلامی را در تمام قلمرو اسلام زنده کرد. تلاش ایشان انقلاب اسلامی را در سراسر دنیا گسترش خواهد داد. رحلت ایشان خسارت جبران‌ناپذیری برای جهان اسلام است.

لازم است که اهداف دینی ایشان ادامه داشته باشد. طرفداران نهضت اسلامی بیش از پیش برای پیروزی اهداف دینی استاد مودودی باید کوشا باشند... روح الله اعلم الخی».

تأثرات مودودی

مودودی گرچه یک مسلمان الهام یافته از اسلام و تعالیم اسلامی است، ولی کسانی را که در او تأثیر به سزایی داشته‌اند نباید غفلت کرد از جمله پدر و مادر مودودی که یک خانواده مذهبی را تشکیل داده بودند. مذهب فقهی مودودی، حنفی بود و به همین سبب او توجه خاصی به ابوحنیفه دارد و در مقاله‌ای که می‌نویسد، ابوحنیفه را از هر جهت، چه کلام و چه

۱. همان، ص ۱۱۱.

۲. نگاهی به احوال، آثار و افکار سید ابوالاعلی مودودی، ص ۳۷۶.

فقه برتر از دیگران می‌داند^۱. و البته می‌توان گفت که مودودی تحت تأثیر افرادی چون ابوالحسن علی بن محمد بن حبیب الماوردی (۳۶۴-۴۵۰ ق) و ابن خلدون و شاه ولی الله دهلوی قرار داشته است.

دربارهٔ این مجموعه

در راستای عمل تقریبی، استاد سید غلامرضا سعیدی و اینجانب و بعضی دیگر از اساتید مانند آیه الله ابراهیم امینی، آیه الله محمدعلی گرامی و... از نیم قرن پیش علیرغم مشکلات متعدد و تحجر حاکم بر حوزه! و جامعه آن روز، به ترجمه و نشر آثاری از رهبران حرکت‌های اسلامی معاصر در جهان عرب و اسلام، از جمله: شهید حسن البناء، شهید سید قطب، استاد شیخ محمد غزالی، استاد محمد قطب و دیگران پرداختیم و در این زمینه، به ترجمه و نشر آثار و رساله‌های ولانا سید ابوالاعلی مودودی امیر جماعت اسلامی پاکستان نیز اقدام شد.

پس از نشر ترجمه فارسی رساله‌های: «المعضلات الاقتصادية فی الاسلام»، «نظریة الاخلاق فی الاسلام»، «نظریة الاسلام السیاسیة»، «الدستور الإسلامی»، «منهج الثورة الاسلامیة» و... توسط اینجانب و دوستان و برادرانی که همکار من در حوزه علمیه قم بودند، نمونه‌هایی از آن‌ها را همراه نامه‌ای در تسلیت درگذشت «شیخ غلام محمد»، اعضاء رهبری جماعت اسلامی - به استاد ابوالاعلی مودودی و استاد خلیل الحامدی مسؤول بخش عربی جماعت اسلامی، فرستادم که چندی نگذشت و پاسخ ایشان، همراه تعدادی دیگر از رساله‌ها و آثارشان به زبان عربی، به دستم رسید...

... از جمله آثار ارسالی، رساله «لماذا استشهاد الامام الحسين» بود که در واقع متن سخنرانی استاد مودودی در یک اجتماع عاشورایی، برای اهل سنت و شیعیان پاکستان، آن را ایراد کرده بود...

۱. مودودی، ابوالاعلی، ابوحنیفه و ابویوسف، ترجمه علی اصغر حلبی، از کتاب تاریخ فلسفه در اسلام. میان محمد شریف، ج ۲، فصل ۳۴، زیر نظر نصر الله پور جوادی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶ ش، ص ۱۲۶.

این رساله هم همان روزها - سالیانی دراز پیش - توسط اینجانب به فارسی ترجمه شد ولی انتشار نیافت... و بعدها به هنگام اقامت اینجانب در مصر، به درخواست حقیر، نسخه‌ای از متن عربی آن در قاهره و توسط «دارالمختار الاسلامی» وابسته به اخوان المسلمین مصر، در هزاران نسخه، تجدید چاپ و توزیع گردید و اکنون نامه‌ای از مولانا مودودی - به عنوان سندی از روابط اخوت و دعوت تقریبی - در اینجا درج می‌شود و خوشبختانه ترجمه فارسی آن سخنرانی نیز جهت استفاده علاقه‌مندان در ماه محرم ۱۴۳۴ هـ - ۱۳۹۱ - تقدیم علاقمندان گردید.^۱ در اینجایی مناسب نیست که یکی از نامه‌های از استاد مودودی را نقل کنم.

از: ابوالاعلی مودودی

رئیس جمعیت اسلامی پاکستان

حضور برادر بزرگوار جناب مستطاب آقای سیدهادی خسروشاهی

(شماره نامه) ۱۹۳

تاریخ: ۹۰/۳۰/۱۲ هـ.ق، ۱۹۷۰/۵/۱۸ م

سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما باد
نامه شریف مورخه ۱۳۹۰/۱/۱۸ هـ.ق جنابعالی را با شوق و مسرت فراوان دریافت نمودم و از همدردی شما در رابطه با از دست دادن برادرمان استاد مرحوم غلام محمد سپاسگزارم و حقا که وفات او خسارات جبران ناپذیری برای نهضت اسلامی پاکستان است. خدای بزرگ او را مشمول رحمت واسعه خود قرار دهد. و شما را از اینکه عزیزی را از دست بدهید دور بدارد. و از اینکه نشریات ما را ترجمه و پخش می‌کنید، سپاسگزاری می‌نمایم و کتاب‌های جدید

عربی خود: «ماهو القادیانیة» و «الاسلام والمَدَیْنَةُ الحَدِیْثَةُ» و «رسالتان للبابا والمودودی» و «دور الطلیة المسلمین فی بناء مستقبل العالم الاسلامی» و «مبادئ السیاسة لفهم القرآن» و «بین الدعوة القومية والرابطة الاسلامیة» و «نحو ثورة سلمیة» و «لماذا استشهاد الحسین» را خدمت شما ارسال می‌نمایم.

۱. در ضمن مجموعه «فلسفه نهضت حسینی».

ترجمه فارسی کتاب‌های بنده را که فرستاد بودید، دریافت کردم و تشکر می‌نمایم خداوند به شما جزای خیر عنایت کند.

سلام‌های گرم و صمیمانه ما را خدمت حضرت آیه‌الله شریعتمداری و برادران عزیز ابلاغ نمایند.

ارادتمند ابو‌الاعلی‌ المودودی

لاهور پاکستان

در مجموعه حاضر، علاوه بر «مبای‌ای اسلام» ترجمه رساله‌های دیگر مولانا مودودی تحت عنوان: برنامه انقلاب اسلامی، پایه‌های اخلاقی برای جنبش اسلامی، نظریه اخلاق اسلامی، اول اخلاق ما، بعد تمدن آن‌ها، عبودیت فکری، مدلول فداکاری حسین (ع)، اسلام و جاهلیت، که همه آن‌ها ترجمه استاد سید غلامرضا سعیدی است، پس از ویرایشی کوتاه، تقدیم علاقمندان می‌گردد. ما استدواریم که چندین رساله دیگر استاد مودودی که توسط اینجانب و دوستان، در سالیانی است ترجمه و منتشر شده بودند، پس از ویرایشی جدید، تحت عنوان «رسائل مودودی» منتشر گردد.

سید مهدی خسروشاهی

قم: مرکز بررسی‌های اسلامی محرم الحرام ۱۴۳۴ هـ